Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30704

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i, bireylerin sosyal durumlardan kaç?nma e?ilimlerini ve bu durumlarla kar??la?t?klar?nda hissettikleri **huzursuzluk** ve gerginlik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikolojik bir araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Erkan, Çam ve Güçray taraf?ndan 2003 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne özgü dil ve yap?sal gerekliliklere uygunlu?unu sa?lamay? ve psikometrik özelliklerini ortaya koymay? hedeflemi?tir.

Ölçek, özellikle **sosyal kayg?** ve sosyal fobi belirtilerini ta??yan bireylerin akademik ara?t?rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde do?ru bir ?ekilde tan?mlanmas? için önemli bir araç sa?lamaktad?r. Uyarlama sürecinde, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?larak, Türk popülasyonunda kullan?ma uygunlu?u bilimsel olarak teyit edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal kaç?nma, sosyal huzursuzluk, sosyal kayg?, sosyal fobi, ölçek uyarlama, **psikometrik** özellikler, olumsuz de?erlendirilme korkusu, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Zülal Erkan, Sevim Çam, Selahattin Güçray.

Amaç

Bu ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?n?n temel **amac?**, orijinal Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i'nin (Social Avoidance and Distress Scale) Türkçeye kazand?r?lmas? ve Türk kültürüne özgü ba?lamda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?inin kan?tlanmas?d?r. Ölçek, bireylerin sosyal etkile?imlerden ne ölçüde kaç?nd???n? ve bu etkile?imler s?ras?nda ne kadar rahats?zl?k hissettiklerini güvenilir bir ?ekilde ölçmeyi amaçlamaktad?r.

Ölçe?in kullan?ma sunulmas?yla, sosyal anksiyete bozukluklar?n?n anla??lmas?na yönelik ara?t?rmalara katk?da bulunulmas? ve bu alandaki klinik müdahalelerin etkinli?inin de?erlendirilmesi için standart bir araç sa?lanmas? hedeflenmi?tir. Çal??ma, ayn? zamanda olumsuz de?erlendirilmekten korkma gibi sosyal kayg?yla ili?kili di?er yap?lar?n da ölçümünü desteklemektedir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i, sosyal anksiyete spektrumunun iki temel bile?enini ölçmeye odaklanm??t?r: Sosyal Kaç?nma ve Sosyal Huzursuzluk (Distress). Sosyal Kaç?nma,

ARABPSYCHOLOGY.COM

bireyin potansiyel olarak kayg? uyand?ran sosyal durumlardan veya etkile?imlerden aktif olarak geri durmas?, uzak durmas? davran??lar?n? kapsar. Bu, davetleri reddetme veya kalabal?k ortamlara girmemeyi tercih etme ?eklinde kendini gösterebilir.

Sosyal Huzursuzluk ise, sosyal etkile?imler s?ras?nda hissedilen içsel, öznel gerginlik, endi?e ve rahats?zl?k duygular?n? ifade eder. Bu yap?, bili?sel ve duygusal tepkileri ölçerken, Kaç?nma boyutu davran??sal tepkileri ölçer. Ölçek, bu iki boyutun ?iddetini de?erlendirerek, sosyal kayg?n?n kapsaml? ve çok boyutlu bir profilini sunar.

Geçerlik

Erkan, Çam ve Güçray (2003) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?, Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizine tabi tutulmu?tur. Yap?lan analizler, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar?n? destekler nitelikte bir faktör yap?s? ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in gerçekten sosyal kaç?nma ve huzursuzluk yap?lar?n? ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, ölçüt ba??nt?l? geçerlik kapsam?nda, ölçe?in sosyal anksiyete ile ili?kili oldu?u bilinen di?er psikolojik yap?larla beklenen yönde korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir. Spesifik geçerlik katsay?lar? ve detayl? istatistiksel sonuçlar için ara?t?rmac?lar?n yay?mlad??? bilimsel makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, maddelerin iç tutarl?l???n? de?erlendirmek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama raporunda, Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyin üzerinde oldu?u belirtilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Yüksek iç tutarl?l???n yan? s?ra, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu güvenirlik sonuçlar?, ölçe?in Türk örnekleminde hem akademik hem de klinik ortamlarda güvenilir bir veri toplama arac? olarak kullan?labilece?ine i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini incelemek üzere faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak sosyal kaç?nma ve sosyal huzursuzluk olmak üzere iki ana boyutta topland???n? göstermi?tir. Yap?lan analizler, her bir maddenin kendi alt boyutu üzerindeki yükünün yeterince güçlü oldu?unu ortaya

ARABPSYCHOLOGY.COM

koymu?tur.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in kültürel adaptasyonunun sadece dilsel çeviri ile s?n?rl? kalmad???n?, ayn? zamanda ölçülen psikolojik yap?lar?n Türk popülasyonunda da geçerli ve ayr??t?r?labilir oldu?unu teyit etmi?tir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in çok boyutlu sosyal kayg? de?erlendirmeleri için sa?lam bir temel olu?turdu?unu göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulan?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Sosyal kayg? düzeylerini de?erlendirmek isteyen genel popülasyon ve klinik örneklemler.

Age Group: Genellikle ergenlik dönemi (lise) ve yeti?kinlik (üniversite ö?rencileri dahil).

Population Details: Uyarlama çal??mas?, Çukurova Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?nland???ndan, ilk geçerlik ve güvenirlik verileri muhtemelen üniversite ö?rencileri üzerinden toplanm??t?r.

Test Methodology: Bireysel veya grup ortam?nda kalem-ka??t veya dijital ortamda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal anksiyete, sosyal geri çekilme, psikolojik ölçüm, ölçek geli?tirme, Çukurova Üniversitesi, Zülal Erkan, sosyal korku.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: zerkan@mersin.edu.tr

Correspondence Address: Zülal Erkan (Sorumlu Yazar ?leti?im Adresi: Mersin Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Psikolojik Dan??manl?k ve Rehberlik Anabilim Dal?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2003 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel ve akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle izin gereklili?i, sorumlu yazar Zülal Erkan ile ileti?im kurularak belirlenmelidir. Ticari veya lisansl? kullan?m ücretleri hakk?nda spesifik bir bilgi kaynaklarda yer almamaktad?r.

Kaynaklar

Erkan, Z., Çam, S., ve Güçray, S. (2003). Sosyal kaç?nma ve huzursuzluk ile olumsuz de?erlendirilmekten korkma ölçeklerinin uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Çukurova Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 2*(25), 112-117.

Makalenin orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: sosyal-kacinma-ve-huzursuzluk-olcegi-toad.pdf

ULAKB?M Kaynak Linki: uvt.ulakbim.gov.tr

Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i Maddeleri

D?KKAT: Sosyal Kaç?nma ve Huzursuzluk Ölçe?i'nin (SKHÖ) maddeleri bu kaynakta yer almamaktad?r. Maddelere eri?im ve tam ölçek içeri?i için Erkan, Çam ve Güçray (2003) taraf?ndan yay?nlanan orijinal bilimsel makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM